

سرمقاله

افغانستان، توازن و تعقل در روابط خارجی

حفیظ الله زکی

افغانستان کشوری است که از زیر خاکستر خود سر بلند کرده و پس از ویرانی کامل، با همت مردم و حمایت های جامعه جهانی سرپا نگهداشته شده است. افغانستان نزدیک به چهاردهه است که درگیر منازعات داخلی و خارجی است. در این مدت افغانستان اشغال شد و مورد مداخلات نامشروع بیگانگان قرار گرفت. جنگ های نیابتی در این کشور سال ها مردم این سرزمین را به قربانگاه فرستاد. تروریسم با همه خشونت و بیرحمی اش افغانستان را به عنوان پناهگاه و آموزشگاه خود برگزیدند. هیچ کسی از پیامدهای ناگوار جنگ های گروهی و قومی در امان نماندند. آثار تاریخی این کشور به تاراج رفت و در بازارهای جهانی به طور قاچاق به فروش رسید. یادگارهای ارزشمند باستانی توسط بمب و باروت تخریب شد تا دیگر افتخاری برای این مردم از گذشته شان باقی نماند.

درعقب همه این کشمکش ها و نزاع ها کشورهای خارجی قرار داشتند. آنها افغانستان را به بلوک های کوچک قدرت تقسیم کرده بودند. هر گروه قلمروی از این کشور را در اختیار گرفته بودند و برای حفاظت از آن تا پای جان می جنگیدند. این گروه ها از سوسی کشورهای خارجی تمویل می شدند و با پشتوانه آنها سلاح و مهمات تهیه می کردند. به این خاطر راه حل معضل افغانستان به تغییر و اصلاح رویکردهای منطقه ای و بین المللی گره خورده بود. این تغییر در کوتاه مدت ممکن پنداشته نمی شد؛ بنابراین تصور می شد که جنگ فراگیر در افغانستان تا سالها دیگر دوام خواهد کرد.

عمل تروریستی در آمریکا که سبب فرو ریختن برج دوقلوی تجارت جهانی شد، آغاز یک تغییرات بنیادی را در رویکردهای بین المللی علیه تروریسم رقم زد. از آنجایی که افغانستان به عنوان بزرگترین و امن ترین مکان برای تروریستان شناخته می شد و شبکه القاعده، متحد اصلی گروه طالبان که در آن زمان بر این کشور حکومت می کرد، مظنون اصلی حملات تروریستی در آمریکا دانسته شد، فوری ترین پیامد این تغییرات در کشور افغانستان نمایان گردید. حکومت طالبان سقوط کرد، گروه های تروریستی به بیرون از مرزهای کشور فرار کردند، ائتلاف مبارزه با تروریسم، نخستین مأموریت های شان را از افغانستان شروع کردند.

این مأموریت، صلح و ثبات نسبی و تشکیل حکومت مورد توافق اکثر جناح ها و گروه ها را در افغانستان به دنبال آورد. در حالی که پیش از حادثه تروریستی یازدهم سپتامبر کشورهای منطقه و جهان اهداف و سیاست های متضاد را از طریق تشدید جنگ و نا امنی ها در افغانستان تعقیب می کردند، پس از این حادثه و در سایه شکل گیری ائتلاف بین المللی مبارزه با تروریسم، رویکرد کشورهای خارجی در برابر افغانستان از نظم، انسجام و هماهنگی بیشتری برخوردار گردید. در سایه همین نظم و هماهنگی امنیت نسبی در اکثر مناطق کشور تأمین گردید، سازمان های دولتی ایجاد شد و برنامه بازسازی افغانستان روی دست گرفته شد.

متأسفانه در سال های اخیر این نظم و هماهنگی بین المللی تا حد زیادی آسیب دید. برخی کشورها به صورت علنی و یا پنهانی اهدافی مغایر با آنچه را از سوی جامعه جهانی در افغانستان تعیین شده بود، دنبال کردند و همین موضوع مشکلات زیادی را برای حکومت و مردم افغانستان به وجود آورد، از همه مهمتر این که جنگ را تشدید و ناامنی را فراگیرتر کرد.

در صد زیادی از مشکلات افغانستان به سیاست های منطقه ای و بین المللی بستگی پیدا می کند. افغانستان در صورتی می تواند از عوارض و پیامدهای ناشی از سیاست های نامشروع کشورها در امان بماند که روابط خود را بر مبنای اصول مناسبات بین المللی و با حسن نیت و احترام متقابل با همه کشورها استوار سازد. افغانستان یک کشور به شدت ضعیف و آسیب پذیر است، از اینرو باید در برقراری روابط خارجی خود محتاط باشد و در همه موارد سنجیده عمل کند. افغانستان نباید در رقابت ها و منازعات منطقه ای دخالت کند و نباید امنیت، پیشرفت و بازسازی کشور را به پای منافع مجورهای قدرت منطقه ای قربانی سازد. توازن و تعقل و تلاش برای ایجاد همگرایی منطقه ای و بین المللی، از جمله برآمتهای اند که روزنه های نجات این کشور را می توانند باز نگهدارند.

مقدمه خشونت، این نامیوم ترین کنش انسانی، که فرزند منحوس آمیزش قوه غضبیه و قوه شهویه آدمی است، این روزها بشریت را در کام خود فرو می برد و جنگ های خونینش را نه تنها در جان و مال مردم که در آینده بشریت نیز فرو می برد و دیبایی نازک خاطر کودکان را به تیغ چهل و ستم پاره میکند و از خیال های رنگین کماتیشان تلی از خاکستر بر جای میگذارد. خشونت، خنده را از لبان کودکان می رباید و شادی را برایشان بی معنی می سازد، و این بزرگترین خیانتی است که به یک کودک می توان کرد.

کارل ریموند پوپر، فیلسوف شهیر اتریشی، کتابی دارد با عنوان "درس این قرن". یکی از موضوعاتی که پوپر در این کتاب بدان پرداخته است خشونت و تأثیر آن بر نسل آینده است. در مقالاتی در این کتاب با عنوان "تلویزیون نسل بشر را فاسد کرده است"، وی خاطرهای را از زمانی که به عنوان یک معلم مشغول کار بوده است نقل می کند. پوپر چنین می گوید که در زمان معلمی اش نزاعی میان فزاش مکتب و همسرش رخ می دهد و او به روی همسرش چاقویی را بلند میکند که با ورود پوپر و دیگران به این درگیری، موضوع بدون خونریزی به پایان می رسد. سپس وی این نکته بسیار مهم را یادآوری میکند که این صحنه چاقو در دست داشتن در میانه خشونت آمیزترین صحنه های بوده است که دانش آموزانش تا آن زمان دیده بودند. پوپر پس از نقل این خاطره به برخی برنامه های تلویزیونی ابرام می گیرد که با پخش صحنه های خشونت آمیز روح لطیف کودکانی را که چشم به تلویزیون دوخته اند فاسد می کند. اسمال بیست و چهارمین سالی است که کارل پوپر نقاب در خاک کشیده است. گاهی با خود چنین می اندیشم که اگر کارل پوپر امروز از خاک برمی خیزد در باب نسبت خشونت با کودکان و وضع کنونی دنیا چه می گفت و چه می نوشت. شاید سیاستمداران را به باد انتقاد می گرفت و شاید جامعه بشری امروز را ناشی از فساد نسل بشوید میخواند که در زمان نگارش کتابش به وسیله تلویزیون پدید آمده است. من در این مقاله کوشیده ام در سه حوزه که متعلق به دوران

کودک و خشونت

حامد فرتی زاد / بخش اول

حاضر است، به بررسی نسبت میان کودکان و خشونت بپردازم و در نهایت جمع بندی خود را از این سه موضوع خواهم داشت. بخش اول - کودکان در سایه خشونت نخستین نوع مواجهه کودکان با خشونت در دوران مدرن، حضور مستقیم و بی واسطه است. خواه خود کودک در قالب یک تروریست یا نظامی ظاهر شود، خواه حضور تروریستها و نظامی ها او را با خشونت از نوع برخورد نزدیک آشنا سازد؛ البته نقش تروریستها در این بخش پر رنگتر است. تروریستها (مخصوصاً تروریست های قاره آفریقا و داعش) علاقه عجیبی به جذب و حضور کودکان در تشکیلات و اعمال سیاه و تارک خود دارند. چندی پیش خیرها و تصاویری در رسانه ها منتشر شد که من را عمیقاً به فکر فرو برد. تصویر کودکی که هنوز به سن بلوغ نرسیده، جلا وار به سر یک اسیر گروه تروریستی داعش در عراق تیز خلاص می زند. مدتی بعد در لیبی، تروریست داعش یک سرباز ارتش را در برابر چشم کودکان سسر می برد و کودکان نظاره گر این صحنه هستند. و تصویری دردناکتر، تصویر دخترکاتی خردسال که کلاشیکف های را در دست گرفته اند که هم قد خودشان است و کودکانه که مشق جنگ میکنند و قتل و خونریزی می آموزند. لقب "شیر بچه های خلافت" گرفته اند. از این تصاویر در میانه جنگ های داخلی آفریقا نیز به وفور یافت می شود. شاید حدود هشتاد سال پیش می توانستیم در کشاکش جنگ جهانی دوم در اروپا و شرق آسیا نیز مشابه چنین صحنه هایی را ببینیم اما امروز صرفاً در خاورمیانه و آفریقا است که چنین

تجلی میکنند. این صحنه ها دردناکترین صحنه هایی هستند که فرد می تواند ببیند. کودکانی که خشونت را به عریان ترین و بدوی ترین صورت ممکن به صورت زنده همه روزه در مقابل چشمان خود می بینند، در آینده چه تأثیری از این صحنه ها خواهند گرفت؟ پسرانی که به جای کتاب و اسباب بازی و دخترکاتی که به جای کتاب و عروسک و اسلحه های جنگی واقعی را در دست بگیرند و تفریحشان ریختن خون دیگران (حتی اگر مجرم حقیقی و مستحق مرگ باشند) باشد، به لحاظ روانی بسیار خشونت طلب تر از هم سن و سالهایشان خواهند بود که در محیطی طبیعی رشد کرده اند و این چنین است که قتل و جنایت در آنها نهادینه خواهد شد. هر کدام از این کودکان اگر مورد معالجه و درمان روانی قرار نگیرند بالقوه می توانند در آینده خود گروه و دسته ای تروریستی ترتیب دهند و خونریزی ها به کودکان برای والدین آغاز کنند و خون به خون بشویند. از آنجا که گروه های تروریستی زیر پرچم هیچ حکومت و سازمانی قرار نمی گیرند نمی توان مستقیماً فشار سیاسی چندانی بر آنها وارد آورد و تعهداتی بین المللی از آنها گرفت. از این رو تنها راه ممکن برای حل این مشکل، فشار به حامیان مالی و تسلیحاتی این تروریستها برای قطع حمایت و نیز بر بردن گروه های تروریستی به طور کامل و صد البته تقابلی ایندولوزیک و عقیدتی برای نابود کردن ریشه های تفکر افراطی و خشونت طلب (در همه زمینه ها) است. اگرچه این نوع مواجهه کودکان با خشونت اثرگذاری فجعی بر آنها میگذارد اما نباید چنین اندیشید که صرفاً حضور مستقیم

جنگ و پیامدهای آن کسب و کاری سودآور است

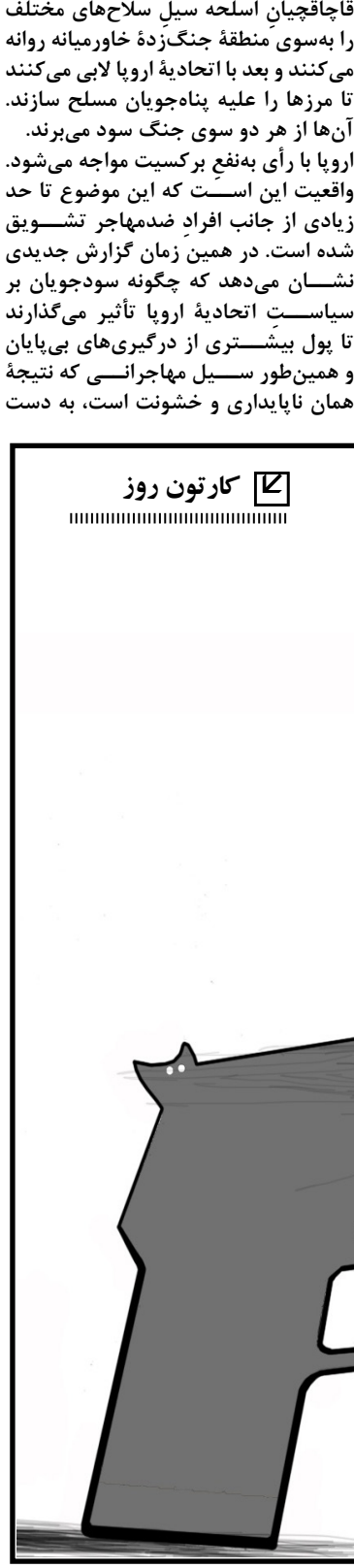
نویسنده: نیکا نایت / ترجمه: مهدی عنابیان

می کنند. این کمک ها با تقویت فعالیت ارتش های اروپایی در منطقه و تمایل برای به کارگیری سیاست های سخت تر درباره این مسئله صورت می پذیرد. در واقع، بر مبنای این گزارش «از ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۴، اعضای اتحادیه اروپا اجازه دادند تا چیزی بیش از ۸۲ میلیارد دلار سلاح به خاورمیانه و شمال آفریقا ارسال شود». گزارش جزئیات این مسئله را بیان می کند که چگونه جریان ثابت، از خارج خاورمیانه، همه بازیگران این درگیری چندجانبه را، مانند جنگ داخلی سوریه، با میزان نامحدودی از سلاح های بسیار پیشرفته تغذیه می کند. این مسئله تضمین می کند که درگیری ها ادامه داشته باشد. همین طور که این درگیری ها باعث می شوند تعداد پناهجویان که به دنبال ملجائی در اروپا هستند، بیش و بیش تر شود، دقیقاً همان شرکت ها با سازمان های اروپا لایمی می کنند تا از مرزهای خود در برابر آن ها «حفاظت» کند. بنابراین برای کسانی که در کار سلاح هستند، سود بیشتری فراهم می شود. علاوه بر این، مؤسسه اروپایی منع تجارت سلاح و تی.ان. آی کشف کرده اند که «نمایندگان این صنعت، مقامات دولتی و پرسنل نظامی و امنیتی همدیگر را در طول سال در حاشیه کنفرانس ها، نمایشگاه ها و میزگردها ملاقات می کنند». این گزارش از نیک وون ویلیامز، استاد امنیت بین المللی در دانشگاه واریک نقل

چراقتکس امروز دارد و دقیقاً چنین چیزی است؛ یعنی ابزار خاصی خود را دارد، به علاوه دخالت مستقیم در اعضا و تصمیم های ناقدی که آنان را مجبور می کند ظرفیت های امنیتی مرزی را تقویت کنند. گزارش اشاره می کند که «اگر تشکیلات آژانس نگاهی از مرز و ساحل اروپا شکل بگیرد، به معنای تغییری بنیادی در سیستم مرزی کنترل شده توسط اتحادیه اروپا خواهد بود که همسرا خواهد بود با امکان کنار گذاشتن اعضا و مجبور ساختن آن ها به تقویت کنترل مرزی و همین طور خرید یا به روز کردن تجهیزات.» گزارش ادامه می دهد: «پیش بینی این موضوع سخت نخواهد بود که این مسئله پناهجویان را مجبور خواهد ساخت تا راه های خطرناک تری انتخاب کنند و این بازار قاچاقچیان را داغ تر خواهد کرد. این برای صنعت نظامی و امنیتی نیز به معنای سفارش های بیشتر، هم از جانب خود آژانس و هم از جانب اعضای اتحادیه اروپا خواهد بود.»

کارتون روز بدون شرح

روزنامه افغانستان ما از همه دانشمندان و نویسندگان دعوت به همکاری می نماید. هیئت تحریر در ویرایش مطالب دست باز دارد. مقالات وارده بازگردانده نمی شود. مسئولیت مقالات به عهده نویسندگان آنها است و تنها سرمقاله یانگر دیدگاه روزنامه افغانستان میباشد.

- بنیان گذار: دکتر حسین یاسا
مدیر مسول: محمد رضا هویدا
سردبیر: حفیظ الله زکی
کاریکاتورست: خالق علی زاده
دبیران: علی اصغر زاهدی، مصطفی جعفری
مسئول وب سایت: غلام عباس اصلان
آدرس: کابل، شهرک امید سبز، فاز چهار، کوچه ششم، خانه نمبر ۱۳۷-۱۴۷

افغانستان ما The Daily Afghanistan Ma
Outlook AFGHANISTAN The Leading Independent Magazine